

STÁTNÍ SOCIALISMUS BYL VÍC NEŽ JEN POLITICKÝM VLÁDNÍM STAVEM

Poznámky k jednomu teoretickému deficitu konceptu totalitarismu

Dieter Segert

Autor se přimlouvá za spojení politických a sociálních dějin při výzkumu státně-socialistických systémů. Argumentuje přitom především faktem, že koncentrace výhradně na mocenské vztahy charakteristická pro klasický koncept totalitarismu posouvá pohled na důvody stability a na změny ve státně-socialistických systémech. Aby bylo možné tyto fenomény pochopit, je třeba analyzovat, které společenské skupiny byly přesvědčeny, že socialistický pořádek reprezentuje jejich zájmy. Socialistické vládní systémy by nemohly existovat bez toho, že je relevantní část společnosti pokládala za legitimní. To dokládají i reformní pokusy, ke kterým přicházely impulzy „shora“ stejně jako od části kritické, přitom ale státonosné inteligence. Jak důležitý je pohled na socialistickou realitu proklamovaných mocenských vztahů, ukazuje v neposlední řadě kontinuita elit po roce 1989. V pozdním státním socialismu existovaly už dlouho neformální mocenské a majetkové vztahy, které bylo možné snadno převést do doby po převratu.